MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY
WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 38
Warszawa dn. 2 stycznia 1928 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 38 Warszawa dn. 2 stycznia 1928 r.

---

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH.

POLSKA-ŁOTWA.

IZWIESTJA z 29/XII. Kor. z Rygi opisuje przebieg rokowań polsko-litewskich o traktat handlowy i zamieszcza rozmowę z ministrem Cielensem w spr.osiągniętego porozumienia niestałego na mocy którego Polska i Łotwa przyznają sobie wzajemnie stawki celne na zasadzie największego uprzywilejowania. Kor. jest zdania, że porozumienie osiągnięte nie może być traktowane jako dokument odpowiadający rzeczywiście potrzebom gospodarczym obu państw.

STOSUNKI FINLANDZKO-SOWIECKIE.

IZWIESTJA z 31/XII. W związku ze zmianą gabinetu w Finlandji dziennik pisze, że ZSRR.niema powodu żałować dawnego rządu który zaznaczył swój wrogi stosunek do Rosji Sowieckiej. Niestety, pisze autor, przyjście do władzy rządu, w którym w charakterze ministra spraw zagranicznych figuruje p.Procopé, wywołuje obawę, że stosunki między Finlandją i ZSRR. staną się jeszcze bardziej naprężone. Wspólnie z p.Holsti, znanym anglofilem, p.Prokopé już oddawna zabiega, aby przenieść politykę zagraniczną Finlandji na tory interesów polskich i angielskich. Autor podkreśla, że w deklaracji nowego rządu ani słowem nie wspomniano o stosunku Finlandji do ZSRR. a oświadczenie p.Procopé wobec dziennikarzy, którym powiedział m.in. że "stosunki między Finlandją a ZSRR., a również innemi państwami, oparte na gruncie rzeczowym, mogą być dobrymi i przyjaznymi" - wywołuje wrażenie nieszczere i wymuszone.

Dziennik dochodzi do wniosku, że zmiana gabinetu nietylko nie zmieniła na lepsze stosunków finlandzko-sowieckich, lecz przeciwnie, mogą one przybrać jeszcze bardziej naprężone formy, niż dotychczas.

SYTUACJA MIEDZYNARODOWA.

IZWIESTJA z 29/XII. W art.wst.omawiając obecną sytuację międzynarodową podkreślają zmianę podstawowych zasad, ustalonych przez traktat wersalski. Spór polsko-litewski i interpretacja decyzji genewskiej przez Woldemarasa,"którą litewski prezes ministrów nie bez dostatecznych podstaw tłumaczy jako uznanie sprawy wileńskiej za nierozwiązaną", - wskazują na zmieniające się ustosunkowanie się sił w Europie, któremu nie odpowiadają ramki systemu powersalskiego. Następnie podkreśla autor zmniejszenie się kompetencyj komisji reparacyjnej i wskazuje na próby nawiązania bezpośrednich rokowań francusko-włoskich. Nowe przegrupowania sił w Europie rodzą również nowe kombinacje wystąpień antysowieckich. Autor powołuje się tu na projekt bloku antysowieckiego, wyłoniony w węgierskich kołach politycznych

PRAWDA z 29/XII.W depeszy z Wiednia podaje streszczenie art."Budapesti Hirlap", w którym dziennik wzywa rząd węgierski do wystąpienia z inicjatywą zwołania międzynarodowej konferencji w celu zawarcia konwencji antybolszewickiej. W myśl propozycji gazety, uczestnicy konwencji powinni zobowiązać się: 1/do ujednostajnienia taktyki wobec ZSRR, 2/ wystąpienia zwartym frontem w sprawie zerwania stosunków z Sowietami i 3/ uzgodnienia swego prawodawstwa przeciwko propagandzie komunistycznej.

Węgry-Polska.

IZWIESTJA z 29/XII.zamieszczają głos faszystowsko-legitymistycznego organu węgierskiego "Magyarsag", który zamieścił szereg artykułów, wzywających Polskę do zaniechania swej orjentacji frankofilskiej i do zerwania swych stosunków sojuszniczych z Rumunją,

a tem samem do zlikwidowania swych stosunków z M.Ententą. Magyarsag radzi Polsce przybrać zdecydowaną orjentację na Anglję i Włochy. Pomoc Rumunji dla Polski jest illuzoryczna. Rzeczywistą gwarancję Polska mogłaby otrzymać, gdyby zawarła sojusz z Węgrami i w ten sposób przyłączyła się do włoskiej polityki na Bałkanach i angielskiej polityki w Europie wschodniej. Dziennik węgierski podkreśla, że w razie wojny pomoc wojskowa Węgier byłaby dla Polski znacznie więcej warta od pomocy Rumunji.

INDYJSKI KONGRES NARODOWY.

PRAWDA z 29/XII.pisze, że zasługują na baczną uwagę rezolucje tego kongresu, który się rozpoczął dnia 26.grudnia w Madras. M.in. wysunięto rezolucję: "Indje nie wezmą udziału w wojnie, którą Anglja obecnie energicznie przygotowuje w Indjach i na morzach wschodnich". Autor podkreśla, że obecnie nie III.Międzynarodówka, lecz największy kongres narodowy jawnie demaskuje imperjalistyczną politykę Anglji i zarzuca jej przygotowywanie nowej wojny. Rezolucja komisji konkretnie mówi o "militarystycznej presji Anglji wobec ZSRR. Znamiennym jest i ważnem, że występując przeciwko Anglji, działacze kongresu narodowego zmuszeni byli w ten, lub inny sposób stanąć po stronie ZSRR, w tak ważnej sprawie, jak przygotowywanie przez Anglję wojny przeciwko związkowi Sowietów.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

PRAWA SOWIETÓW WIEJSKICH

"SOWETSKIJ JUG" z dn. 22/XII /Rostów nad Donem/ donosi, że rada komisarzy ludowych RSFSR zwróciła się do prezydjum C.K.W. sowietów RSFSR z projektem dekretu, udzielającego sowietom wiejskim prawa dokonywania rewizji w miejscowościach wiejskich, pozbawionych milicji. Prezydjum C.K.W. sowietów RSFSR projekt ten zatwierdził. Dekret przewiduje, że rewizje i konfiskaty sądowe dokonywane być mogą przez sowiety wiejskie jedynie w tych wypadkach, kiedy rewizja następuje natychmiast po dokonanej zbrodni oraz kiedy istnieje przypuszczenie, że ślady tej zbrodni zatarte być mogą przez przestępcę.

WZMOCNIENIE KAR ZA POTAJEMNE GORZELNICTWO

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 29/12 ogłasza uchwałę C.K.W. sowietów ZSRR w sprawie wzmocnienia kar za potajemne gorzelnictwo. W wypadkach przewidzianych przez kodeksy karne sowieckich republik związkowych kara zostaje podwyższona do grzywny w wysokości 500 rubli, w wypadkach, przez kodeksy karne nieprzewidzianych, władze administracyjne nakładać będą grzywny w wysokości do 100 rubli lub karać winnych aresztem do 1-go miesiąca.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

PRZEMIANOWANIE DZIELNICY "RAKOWSKIEJ"

"BAKINSKIJ RABOCZIJ" z dn. 1 /12 /Baku/ donosi, że prezydjum rady miejskiej w Kijowie zmieniło na prośbę organizacji robotniczych dzielnicy Rakowskiej nazwę tej dzielnicy na "Październikowa".

ZAPRZECZENIE POGŁOSEK O ARESZTOWANIACH OPOZYCJI

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 29/12 /Paryż, pismo demokratyczne pod redakcją p.Milukowa/ ogłasza nadesłane do tego pisma przez ajencję sowiecką "TASS" zaprzeczenie wiadomości o rzekomym aresztowaniu 7-iu przywódców opozycji "trockistów" w Moskwie.

4. SPRAWY NARODOWOSCIOWE.

NARODOWA GMINA BUŁGARSKA

"BAKINSKIJ RABOCZIJ" z dn. 16/12 /Baku/ podaje z Charkowa, że prezydjum C.K.W. sowietów USRR zatwierdziło prośbę ludności bułgarskiej okręgu Pierwomajskiego na Podolu o utworzeniu w składzie tego okręgu narodowej gminy bułgarskiej, w której skład wejść mają 6 wiejskich sowietów bułgarskich oraz jeden ukraiński.

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

ZAGADNIENIE BEZROBOCIA W ZSRR

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 29/12 /Paryż, pismo demokratyczne pod redakcją p.Milukowa/ ogłasza artykuł wstępny w sprawie bezrobocia w ZSRR. Pismo zaznacza, że bezrobocie jest w ZSRR zjawiskiem zwykłym. Państwo dyktatury proletarjackiej liczy narówni z Anglją kapitalistyczną więcej niż 1 miljon bezrobotnych. Ostatnio liczba zarejestrowanych urzędowo bezrobotnych zmniejszyła się nieco. Pismo tłumaczy to powrotem robotników sezonowych na wieś oraz represjami administracyjnemi w stosunku do robotników wiejskich, usiłujących znaleźć pracę w miastach. Prezes rady komisarzy ludowych Rykow zmuszony był uznać na XV zjeździe partji istnienie groźnego objawu bezrobocia. Rykow oświadczył, że przejście przemysłu sowieckiego z 8-godzinnego dnia pracy na dzień 7-godzinny osłabi bezrobocie, objaw ten nie będzie mógł być jednak zlikwidowany w ciągu 5-ciu lat najbliższych. Kierownik polityki państwa komunistycznego uznał w ten sposów, że w ciągu lat najbliższych bezrobocie należy zaliczyć do nieuniknionych stron ustroju komunistycznego. Wszystkie twierdzenia komunistów o tym, że w państwie komunistycznym nie będzie bezrobotnych zostały zbite przez rzeczywistość. Przechodząc do analizy powodów bezrobocia w Rosji sowieckiej widzi pismo powody te w całym szeregu zjawisk z dziedziny życia gospodarczego: przedewszystkiem w zacofaniu kulturalnem gospodarki rolnej, w racjonalizacji przemysłu i zacofaniu technicznem tego przemysłu.

6. POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

WŁASCIWA LICZBA BEZROBOTNYCH W ZSRR

"SOWETSKIJ JUG" z dn. 18/12 /Rostów nad Donem/ podaje, że w komisarjacie ludowym pracy ZSRR rozpoczęła swe obrady komisja dla walki z bezrobociem. Członek kolegjum komisarjatu ludowego pracy Gindin wygłosił referat, w którym stwierdził, że według danych urzędowych liczba bezrobotnych wynosiła w dniu 1-go października 1927 roku 1,140 tysięcy osób, zaś według danych związków zawodowych liczba bezrobotnych sięgać ma 1,700 tysięcy osób.

WALKA Z "KUŁAKIEM" W SPÓŁDZIELNIACH SOWIECKICH

"WOŁNA" z dn. 23/12 /Archangielsk/ donosi, że C.K. partji komunistycznej zaleciło wszystkim organizacjom partyjnym bezwzględne zwalczanie "kułaków" podczas dokonywanych obecnie na wsi sowieckiej wyborów do zarządów spółdzielni włościańskich.

9. SPRAWY KOSCIELNE.

USAMODZIELNIENIE CERKWI EMIGRACYJNEJ

"NOWOJE WREMIA" z dn. 28/12 /Białogród pismo monarchistyczne zwolenników w.ks. Mikołaja Mikołajewicza/ omawia decyzję synodu rosyjskich biskupów prawosławnych na emigracji o tymczasowym usamodzielnieniu rosyjskiej cerkwi zagranicznej od kierowanej przez metropolitę Sergjusza w Moskwie cerkwi rosyjskiej. Decyzję tą wita pismo z zadowoleniem, oświadczając, że po pierwszym żądaniu metropolity Sergjusza nastąpić mogą inne, które wnieść mogą dezorganizację w życie cerkiewne emigracji, o ile nie zostanie usamodzielnione. Na emigracji ciąży obowiązek poparcia materjalnego swej cerkwi.

ROZŁAM W AUTOKEFALICZNEJ CERKWI UKRAIŃSKIEJ

"WOSKRESNOJE CZTENJE" z dn. 25/XII /Warszawa, tygodnik cerkiewny/ zamieszcza obszerny artykuł w sprawie stosunków, panujących w ukraińskiej autokefalicznej cerkwi prawosławnej t.zw. lipkowców. W artykule tym podaje pismo szereg nieogłoszonych dotąd w prasie rosyjskiej wiadomości z ostatnich lat istnienia tej cerkwi. Pismo opowiada szczegółowo o pierwszym rozłamie wśród lipkowców w roku 1925. Wtedy nastąpił podział cerkwi lipkowców na właściwych lipkowców i t.zw. cerkiew dijalną. W październiku 1926 roku sobór cerkwi ukraińskiej potępił działalność Lipkowskiego jako przeciwsowiecką. Po soborze tym nastąpiła zmiana stosunku władz sowieckich do lipkowców i pojednanie lipkowców ze zwolennikami cerkwi dijalnej. W lipcu 1927 roku odbyły się w Kijowie narady, zwołane w celu przygotowania zwołania soboru cerkwi ukraińskiej. W naradach tych wziął udział przedstawiciel władzy sowieckiej, który wskazał na stwierdzoną nielojalność Lipkowskiego wobec władzy sowieckiej. Zażądał on sądu cerkiewnego nad Lipkowskim. Sprawa ta była omawiana na soborze cerkwi ukraińskiej, który obradował w Kijowie pomiędzy dniem 17-go października a 2-go listopada 1927 roku z udziałem 240 delegatów oraz pod przewodnictwem byłego premjera rządu ukraińskiej republiki ludowej p.Czechowskiego. Sobór ten powziął większością głosów decyzję o usunięciu Lipkowskiego ze stanowiska metropolity. Wobec odmowy arcybiskupa Oksiuka i biskupa Maluszkiewicza na poczynioną im propozycję objęcia godności metropolity, powołał sobór na stanowisko to protojereja Mikołaja Boreckiego z Zinowjewska. Na zastępców metropolity powołano Oksiuka i Maluszkiewicza, na prezesa wszechukraińskiej rady cerkiewnej protojereja Junakowa z Charkowa. W ten sposób nastąpiła nowa organizacja cerkwi lipkowców.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

ZAMORDOWANIE WICE KONSULA WŁOSKIEGO W ODESIE

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 29/12 donosi, że na krańcach miasta Odesy znaleziono trupa wice konsula włoskiego w Odesie p. Koccio, który został obrabowany i zabity przez bandytów. Bandyci nie tylko zdjęli z trupa ubranie, lecz wyjęli mu nawet złote zęby. Delegat komisarjatu ludowego spraw zagranicznych w Odesie złożył konsulowi włoskiemu wyrazy ubolewania z powodu tragicznego wypadku.

JUGOSŁAWJA A ZGON P.SAZONOWA

"NOWOJE WREMIA" z dn. 22/12 /Białogród, pismo monarchistyczne/ zwraca w artykule wstępnym uwagę na stosunek królestwa S.H.S. do zgonu p.Sazonowa. Rząd królestwa zwrócił się do wdowy p.Sazonowa z wyrazami ubolewania, zaś konsul jugosłowiański w Nicei złożył na trumnie zmarłego wieniec w imieniu króla Aleksandra. Było to, zdaniem pisma, wyrazem hołdu dla Rosji carskiej i jej polityki słowiańskiej.

"BRATSTWO RUSSKOJ PRAWDY"

Ogłoszone przez pismo warszawskie "Głos Prawdy" rewelacje w sprawie wydalonego z granic Rzeczypospolitej emigranta rosyjskiego p.Adamowicza, który został oskarżony przez wymienione pismo o odegranie prowokacyjnej roli w rosyjskiej przeciwsowieckiej organizacji monarchistycznej "Bratstwo Russkoj Prawdy" znalazły szeroki odgłos na łamach rosyjskiej prasy emigracyjnej. "Sievodnia", "Rul", pismo wileńskie "Utro" oraz cała prasa monarchistyczna zamieściły artykuły i notatki w tej sprawie. Redagowane przez p.Kiereńskiego pismo paryskie "Dni" zwróciło z powodu rewelacji "Głosu Prawdy" uwagę na kontakt pomiędzy "Bratstwem Russkoj Prawdy" a pismem paryskim "Wozrożdenje". W odpowiedzi ogłosiło "Wozrożdenje" z dnia 28/12 /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym/ artykuł swego redaktora naczelnego p.Siemionowa. W artykule tym zaprzecza p.Siemionow istnieniu kontaktu pomiędzy "Bratstwem Russkoj Prawdy" a swym pismem, zaprzecza również twierdzeniom o tem, że ataman "Bratstwa Russkoj Prawdy" Diergacz i wymieniony p.Adamowicz są jedną i tą samą osobą, oświadcza, że wersja o tem została zmyślona przez polską ajencję telegraficzną i podchwycona przez "Głos Prawdy" dla celów propagandy przeciwrosyjskiej. W końcu artykułu stawia p.Siemionow pytanie, czy pismu p.Kiereńskiego zależy również na podsycaniu tego rodzaju propagandy.

DZIAŁALNOSC ROSYJSKIEGO ZJEDNOCZENIA CENTROWEGO

IBIDEM donosi, że po obraniu p.M.I.Lwowa na stanowisko prezesa zarządu Rosyjskiego Zjednoczenia Centrowego na emigracji działalność tej organizacji doznała ożywienia. Utworzono szereg komisji, na czele których stanęli p.p.Lwow, ks.L.Urusow i redaktor "Wozrożdenja" p.Siemionow. Kilka organizacyj młodzieży rosyjskiej we Francji i Bułgarji przekształciło się na filje Rosyjskiego Zjednoczenia Centrowego.

"ZABAWY" URZĘDNIKOW SOWIECKICH

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 29/12 donosi, że urzędnicy milicji i sądownictwa sowieckiego w Artiemowsku na Ukrainie urządzili zabawę, na którą zaprosili komendanta milicji Szylina z żoną. Podczas zabawy rzucili się prezes sądu okręgowego Jaroszczuk i zastępca komendanta milicji Fomienko na żonę Szylina i zgwałcili ją w oczach męża, który usiłując stawiać opór został ciężko ranny. Żona Szylina uciekła następnie do domu, gdzie popełniła samobójstwo. W tydzień po dokonaniu tego gwałtu zostali winni aresztowani.

OTRUCIE DZIENNIKARZA SOWIECKIEGO

IBIDEM donosi, że w gminie Ust-Aleksiejewskiej otruty został przez "kułaków" współpracownik pism sowieckich, członek związku młodzieży komunistycznej Bołogow, którego praca dziennikarska zwrócona była przeciwko zamożnemu włościaństwu.